

HÖRNSTENEN

TEOLOGISKA INSTITUTET I FINLAND
HÖRNSTENEN ÄR KRISTUS JESUS SJÄLV (EF 2:20)

1/2019

Timo Eskola

PROFESSOR N.T.WRIGHT PÅ
DE TEOLOGISKA STUDIEDAGARNA

STI EXAMEN

HUR SER DET UT OM
TIO ÅR?

Dagisar!

Jag diskuterade med en luthersk pastor från USA. Han berättade om kyrkans ungdomsarbete. De gör även mycket annat men en arbetsform är över alla andra: kyrkan driver c 1000 skolor och några fler förskolor och daghem.

Barn och ungdomar spenderar varje vardag fem timmar eller mera i skolan. Stället där de spenderar så mycket tid är väldigt viktig, vad som undervisas, hurudan atmosfären är, hurudana lärare, vad som uppmuntras och vad som är förbjudet. Inte undra på att pastorn tänkte så som han tänkte.

Det finns några kristna skolor i Finland men det är svårt att grunda flera. Privata, även kristna, daghem har mycket lättare att etablera sig. Det finns städer där ansvariga tjänstemän ber om att nya privata daghem skall öppnas eftersom barnen inte rymms inom den kommunala dagvården.

Ett drygt år sedan bestämdes det att dagisbarn inte får delta i religionsutövning utan föräldrarnas tillstånd. Vid sidan av religionsutövning bör det ordnas alternativt irreligiöst program. Det innebär att ledd bordsbön inte mera är möjligt – att dela på gruppen skulle vara för svårt. Att avgöra julfestprogrammet kan också bli svårt, det får inte innehålla religionsutövning eller annars påverka irreligiösas eller andra troendes övertygelse. Kanske allt religiöst uteblir i daghem.

Borde inte församlingar och kristna föreningar gripa tag i denna möjlighet? De gör ett gott arbete med barn och familjer. Egna daghem skulle förstärka detta värdefulla arbete ytterligare.

Det finns föräldrar som uttryckligen vill att deras barn undervisas i kristentro. Kanske även föräldrar som inte upplever sig vara djupt troende skulle gärna se att deras barn får lära sig om kristendomen. Det kan vara viktigt för dem att barnet upplever den trygghet som tron på Gud kan skänka, lär sig om rätt och fel på ett beprövat sätt genom seklen och får höra att barnet är värdefullt som Guds avbild. Daghem som drivs av församlingar och kristna föreningar kan vara eller kan bli väldigt populära. Och där skulle inte behöva avstå från bön, eftersom barn som kommer dit har föräldrar som vill ge en kristen uppfostran åt sina barn.

Säkerligen finns det också dem som inte önskar flera kristna daghem. Somliga anser att det skulle strida mot självaste idén om folkkyrkan, som innebär att alla barn skall vara tillsammans och göra på samma sätt. Den tanken hör till en förgången värld.

JARI RANKINEN
generalsekreterare

7.2.2019

(ÖVERS. TUOMAS ANTTILA)

STI-EXAMEN

Vid STI kan man nu utföra en 20 studiepoängs examen.

Examen innehåller följande: Gamla och nya testaments exegetik 3-4 sp, patristik 1-2 sp, systematisk teologi 2 sp, luthersk dogmatik 2-3 sp, missiologi 1-2 sp, praktisk teologi (bland annat själavård, retorik och ledarskap i församlingen) 3-4 sp, kyrkohistoria 1-2 sp, grundspråken 1-2 sp samt praktisk tillämpning av teologin 2-3 sp.

Examen kan man utföra gradvis, till exempel under den fyra eller fem år långa studietiden. Man får både betyg och respons på sin examen. Examen är inte professionell men examensbetyget är ett betydande papper då man söker jobb i till exempel STI:s medlemsorganisationer. Det viktigaste är att den studerande får ut mycket genom sin examensforskning. Det gör forskningen vid STI mera målinriktad, man får läsa många bra böcker och lyssna till goda föreläsningar.

Examen kan göras av teologistuderanden vid universitetet eller av färdiga teologer. Också andra än de som bor eller studerar i Helsingfors kan göra examen. Fråga mera och kom överens om forskningen med Jari Rankinen (jari.rankinen@sti.fi) eller Timo Eskola (timo.eskola@sti.fi).

NYA BORD, STOLAR OCH GARDINER

Stolarna, borden och gardinerna vid STI tjänade länge – ca 20 år. På hösten ordnades en insamling till förmån för nya stolar och bord. Insamlingen inbringade tillsammans 5.349.75 euro och man fick nya möbler och gardiner till STI. Ett varmt tack till alla gävgivare.

STI:S EKONOMI

STI har klarat sig ekonomiskt från år till år. Man har inte samkat egendom men man har fått vad man behövt. Senaste års bokslut är inte klart ännu när denna tidning trycks, men det ser så ut att slutsumman är nära noll – utgifterna var ungefär det samma som inkomsterna.

Ni som stöder STI ekonomiskt, är viktiga och nödvändiga för STI. Utan er hade inte STI kunnat fungera och kan inte fungera. Ett stort tack till er.

Du stöder väl fortsättningsvis STI, så att STI kan fortsätta med sitt viktiga arbete. Det är väldigt viktigt hurudana herdar och lärare som finns ibland Guds folk. Samarbetet mellan väckelserörelserna och de kristna organisationerna behövs, nu kanske ännu mera än tidigare.

(ÖVERS. STIG-ERIK ENKVIST)

Ny riktning inom Jesus-forskningen

- Professor N.T. Wright på de teologiska studiedagarna

När den världsberömde brittiske professorn och emeritusbiskopen N.T.Wright föreläste i början av januari på de teologiska studiedagarna i Grankulla, arrangerade av STI och några andra organisationer, blev det inte oklart för någon varpå hans rykte och popularitet grundar sig. Wrights förmåga att behandla otaliga bibelställen och inordna dem teologiskt är ganska unik. När han dessutom som talare är karismatisk och hela tiden förmår ta publiken i beaktande blev hans föreläsningar en ren upplevelse.

Detta konstaterade hundratals åhörare under studiedagarna. Wright hade dragit en rekordpublik till stället. Också i de diskussionsforum som hölls efter hans föreläsningar deltog ett hundratals åhörare. De fick en glimt av det som St. Andrews universitetets studenter får uppleva varje vecka - en brittisk diskussionskultur som har som grund ett enastående kunskapsstoff. Professor Wright kallades efter sin tid som biskop (Durhams stift) till det berömda skotska universitet där han ännu som 70-åring

ROM BEHÄRSKADE ALLT,
LANDET VAR OCKUPERAT
OCH ISRAELS FOLK VAR
KRINGSPRITT.

verkar som föreläsare och aktivt publicerar sina forskningsrön. Vid det här laget har han givit ut över 70 böcker.

HUR FÖRSTÅ HISTORIEN?

Wright är känd för att han har tillfört Jesus-forskningen en betydande förändring. Förändringarna berör både metoderna, som han behandlade i sina föreläsningar, och frågan om historiens tolkning. Hans besök i Finland hade uppbyggts kring denna tematik.

I sina föreläsningar motiveerade Wright sin teori både med hjälp av historien och den narrativa teorin. Han konstaterade att alla samhällen och stater tolkar sin egen identitet utgående från närhistorien och sina egna berättelser. Storbritanniens tolkning av

kungadömets historia och identitet är diametralt motsatt till t.ex. den franska tolkningen av sin egen historia, styr av den berömda revolutionen. Samma principer gäller för Israel på Jesu tid - bara utgångspunkterna är annorlunda.

I sin forskning har Wright mycket detaljerat granskat det tillstånd av kris som judarna upplevde sig leva i ännu vid Jesu tid. Deportationen hade slagit i spillror både det nordliga riket i Galiléen och det sydliga Juda rike. Folket hade bortförts till Babylonien och dessutom kringspredits till många andra länder. Templet hade förstörts och identitetsmarkörerna hade nedmonterats. Även om man på ruinerna hade byggt det s.k. andra templet, hade det inte korrigerat Israels splittring. Det hade inte heller byggarkungen Herodes mäktiga tempel kunnat göra. Rom behärskade allt, landet var ockuperat och Israels folk var kringspriit.

JESU IDENTITET PÅ SPÅREN

Den här sortens identitet formade judarna när Jesus började sin förkunnelse. Folket väntade på förnyelse. De väntade på att Gud skulle förbarma sig och att det nya eskatologiska templet skulle byggas. Med andra ord; folket väntade att frälsningens tid skulle gry. När Jesus i denna situation börjar förkunna Guds förlåtelse förkunnar han tillika Israels förnyelse. När haförkunnar glädjebudskapets tidsålder avser han Guds konungaväldes slutgiltiga seger. Och när han uppträder som Is-

raels Messias kungör han att Davids son har kommit som folkets Frälsare.

Wright har hittat ett nytt sätt att förklara kärnan i Jesu budskap. Jesus tar bort förbannelsen och gör slut på den andliga fångenskapen. Detta gäller också den förbannelse som vilar över Adams efterkommande. Han är en verklig Frälsare och ett ljus ”för alla folk”.

INTERVJU: TIMO ESKOLA

FOTO 1: SARI SAVELA

FOTO 2: TIMO ESKOLA

(ÖVERS. TOMAS KLEMETS)

JESUS TAR BORT FÖRBANNELSEN OCH GÖR SLUT PÅ DEN ANDLIGA FÅNGENSKAPEN.

Korsbärarna

Tvångsskilmässa, mordhot, övergiven av familjen. Att lämna islam kan medföra ett högt pris, också i Finland.

Hurudana svårigheter kan den som omvänt sig till kristendomen möta också i Finland. Ämnet är aktuellt. Asylsökande från Mellanöstern har i Finland omvänt sig till kristna.

Boken Kääntyneet – ex-muslimer under påtryckning i Finland (Uusi Tie 2017) beskriver situationen med hjälp av personliga upplevelser. Boken ger ordet åt 31 asylsökande som blivit kristna och som bor i Finland. De intervjuades erfarenheter är skrämmande. Nio av tio berättar om olika slags svårigheter som de har drabbats av. Det vanligaste är att bli utskälld, isolerad, trakasserad och hotad. Fem av dem som svarade har blivit offer för våld.

– Vi är isolerade: ingen vill äta vid samma bord som vi och man besvarar inte våra hälsningar. Man undviker oss och andra barn får inte leka med våra barn.

– På gatan spottar de på marken när de ser mig. De skäller på mig.

– ”Varför läser du Bibeln?” hånade de mig. Många dispyter om religion, hotelser och även mordhot.

– En gång blev jag slagen och sparkad.

ÖVERGIVEN AV SLÄKTEN

I en gemenskapskultur påverkar individens beslut i hög grad släkten. Enligt Koranen är det en oförlätlig synd att överge islam. I en hederskultur skämmer den som omvänder sig till kristen därför ut hela släkten. Uppgifter om den omvända i Finland har sipprat ut till hemlandet och det förorsakar spänningar för den som intervjuas. Ibland hotade den omvändas egna familjemedlemmar att döda den som omvänt sig. Ibland utsattes också familjemedlemmarna för påtryckningar.

– Jag vet att mina bekanta i Finland redan har ringt upp mina släktingar i hemlandet och berättat att jag går i kyrkan. Jag vill inte förorsaka min familj svårigheter.

– Min bror är i Tyskland. Han hotade att komma hit för att döda mig för min omvändelses skull. Mina släktingar vill inte ha någonting med mig att göra.

– Min familj förkastade mig. De svarar inte i telefon och de avlägsnade mig från Facebook-sidan. Min far sade att jag inte längre är hans son och av hans blod.

DOPEN LÄMNAS OREGISTRERADE AV SÄKERHETS SKÄL

Intervjuerna i boken gjordes på fem olika orter som inte identifieras av säkerhetsskäl. Därigenom får vi en bild av religionsfriheten i Finland. Bland oss finns det människor som kan mordhotas om man får veta att de deltar i en gudstjänst. En tredjedel av de intervjuade (11 personer) var rädd för att deras fysiska integritet var i fara på grund av deras kristna tro.

Trakasserierna mot kristna begränsas inte endast till mottagningscentralerna. Kyrkostyrelsens expert på invandringsfrågor, Marja-Liisa Laihia bedömer att trakasserierna mot ex-muslimer är både landsomfattande och systematiska.

Det är tydligt eftersom alla dop inte registreras i församlingens register på grund av säkerhetsrisken utan de döpta får ett intyg över dopet.

- Det är skakande att vi i vårt eget land måste handla på detta sätt. Det är en djup konflikt, konstaterar Marja-Liisa Laihia.

SKILSMÄSSAN TRÄDER I KRAFT OMEDELBART

Mohamad Anas Hajjar som är född i Syrien har fungerat som imam i Islamiska samfundet i Finland. Han är välkänd som kommentator om islam i tv-studion. Jag frågade honom hur en muslim ska förhålla sig till en avfälling och vad han själv lär beträffande den som överger islam.

Imamen som framträder som

en representant för en medellinje i islam började med att tänka över dödsstraffet. Han påminde om att det finns kända fall i historien där man har undvikit dödsstraff. Hajjar fördömde inte att det muslimska samfundet har uttalat mordhot eller att man överger någon. Följderna av att överge islam beskrev han på följande sätt.

- Till följderna hör t.ex. följande: På domens dag har man förlorat sina tidigare dygder och äktenskapet upplöses omedelbart. Om man inte återvänder till tron före äktenskapets giltighetstid upphör är skilsmässan definitiv. Personen kan inte arva muslimer och ingen kan arva personen ifråga.

Det konstaterade den mest kända imamen i Finland. Den förbluffande kommentaren visar att den som omvänt sig och blivit kristen är utsatt för en verklig fara och kan råka i en sårbar position i den islamska gemenskapen. I vissa fall kan situationen gå mot Finlands grundlag.

TEXT: MARI TURUNEN

FOTO 1: <https://pixabay.com>

FOTO 2: JENNIINA NUMMELA

(Övers. STIG-OLOF FERNSTRÖM)

Texten är redigerad från en artikel i Uusi Tie 23.11.2017. Marja-Liisa Laihia har blivit pensionerad efter publiceringen av artikeln.

HUR SER DET UT OM TIO ÅR?

Teologiska institutet i Finland (STI) inledde sin vårsång den 9 januari 2019. I samband med inledningen ordnades en paneldiskussion – naturligtvis ackompanjerad av det traditionsenliga boktorget och av pizzaservering. Dessa utgör ett obligatoriskt inslag i institutets säsongsöppning.

Diskussionen inleddes av panelens moderator, Jari Rankinen. Han konstaterade att det är synnerligen svårt att förutspå framtiden, men att det är desto viktigare att man gör det och att man därtill kan lära sig något av det. I diskussionen strävade man efter att blicka 10–20 år in i framtiden, och man frågade sig vilken ställning kyrka och kristendom kommer att ha i Finland då, samt varför.

Det skulle vara svårt att finna lämpligare personer att diskutera denna fråga, än de som nu var med. På plats var Timo Pöyhönen, verksamhetsledare för Hengen Uudistus kirkossamme ry. (Den andliga förnyelsen i vår kyrka), Hanna Salomäki, ledare för Kyrkans forskningscentral samt Juhana Tarvainen, ledare för SLEY:s hemlandsarbete.

UNDER 50%

Varje panelist fick först en taltur på fem minuter kring diskussionens tema. Därefter hade de en minut på sig att berätta vad de skulle göra om de enväldigt fick bestämma

KYRKANS MEDLEMSANTAL ÄR UNDER 50 % AV FINLANDS BEFOLKNING.

vilka saker som borde ändras i vår kyrka.

Först i tur stod Hanna Salomäki. Hon redogjorde för vad olika statistiska upplysningar har att säga om kyrkans framtida riktning. För den lutherska kyrkan är siffrorna inte särskilt smickrande. Enligt dessa kommer vår kyrka senast om tjugo år att bli en minoritetskyrka, vilket innebär att kyrkans medlemsantal är under 50% av Finlands befolkning. Enligt Salomäki beror detta på att medlemsantalet minskar ur bägge ändor, så att säga. Framför allt den yngre generationen väljer att träda ut ur kyrkan och inte längre döpa sina barn, samtidigt som personer tillhörande de äldre generationerna, vilka alltfört bidrar till att hålla uppe kyrkans medlemsstatistik, minskar. Som ett resultat av detta kommer kyrkans position i samhället att omvärderas i framtiden.

DE DÖPTA BARNENS ANTAL PÅVERKAR

Tarvainen och Pöyhönen gick inte in för att ifrågasätta Salomäkis statistik, utan medgav tvärtom att den ger en riktig bild av verkligheten. I sin taltur påminde Tarvainen om den effekt som de odöpta barnen kommer att ha på den evangelisk

lutherska kyrkans övriga verksamhet. När antalet barn som döps minskar, minskar också antalet konfirmander, något som i sin tur inverkar på antalet personer som gifter sig i kyrkan. Tarvainen konstaterade också att när verksamheten och medlemsantalet minskar, måste något skäras bort. Beskrivningarna kommer att påverka på hur kyrkan i framtiden vill profilera sig. Kommer kyrkan i första hand att vara en andlig gemenskap, som för vidare evangeliet och erbjuder hjälp och stöd?

FÖR LITE ELLER FÖR MYCKET

Pöyhönen skrev inte helt och hållet under det som Salomäki i sin taltur framförde. Han var nämligen ännu mer pessimistisk och menade att medlemsantalet kommer att sjunka inte bara till 50 % utan till 40–30 % inom de närmaste 20 åren. I sitt anförande berättade Pöyhönen om de senaste årens ökade samhällsliga strukturella förändringar, vilka kommer att öka ytterligare i framtiden. Enligt honom har kyrkan fastnat i föråldrade strukturer. Där kyrkan förr så gott som innehade monopol på den andliga marknaden i Finland, är det inte längre så. Kyrkan är inte längre någon självklarhet för finländarna. Den forna föreställningen om kyrkan som en medvandrande under livets alla skeden gäller inte längre, eftersom så många har mist varje beröringspunkt med kyrkan.

Enligt Pöyhönen är intresset för andlighet visserligen växande, men just den evangelisk-lutherska kyrkan upplevs ofta som alltför tam – människorna finner inte där den andliga näring som de söker. Å andra sidan strävar kyrkan at

nå ut just till dem som upplever den för andlig. Resultatet är att kyrkan inte når någondera gruppen – vare sig den grupp av människor som söker en andlig gemenskap eller den som inte bryr sig om andlighet. I gapet mellan dessa kvarstår en mycket liten skara som inte klarar av att hålla vid liv kyrkan så som den ser ut idag.

SJÄLVA FÖRSAMLINGEN

I egenskap av enväldshärskare inom kyrkan skulle varje paneldeltagare förbättra den enskilda församlingsmedlemmens möjligheter att verka inom kyrkan. Kyrkans framtid finns på ett sätt eller annat i de gemenskaper som verkar inom kyrkan, och vilka församlingsmedlemmarna i allt högre grad själva kan påverka. Kyrkan är i behov av ett ansikte och en starkare identitet. Den får inte vara en ansiktslös och byråkratisk maskin i avsaknad av identitet. När kyrkan har en tydlig målsättning – en mission – kan människor känna igen den och kyrkan kan nå ut. För att citera Tarvainen: ”Församlingsmedlemmarna är inte målet för församlingens verksamhet utan de är själva församlingen.”

Om du vill se diskussionen i sin helhet finns den på STI:s webbsida, www.sti.fi. Bakom knappen ”Ohjelma” finner du programmet för våren 2019, och vid varje föreläsning eller diskussion finns en länk som öppnar upp inspelningen från respektive tillfälle.

TEXT: KONSTA JÄRVILUOMA

BILD: TIMO ESKOLA

(ÖVERS. JAKOB DAHLBACKA)

Nåden övervinner anklagelsen

Det måtte vara hemskt att leva med sitt samvetets anklagelser. Skuldbelagda gärningar och försummelse kan förstöra livsglädjen.

Till all lycka finner många människor i sin nöd vägen till den verkliga hjälparen, till Jesus. Han ger trygghet. I Frälsarens skydd är människan precis som i Gamla testamentets tid i fristäderna, dit den som av misstag har dräpt en annan människa, kunde fly hämnden. Nu får även en sådan människa fly till Jesus, som med vett och vilja brutit på många olika sätt. Psalmisten beskriver trösterikt tryggheten i Gud:

”Du tar dem i ditt ansiktas beskydd mot människors sammansvärjning. Du gömmer dem i din hydda undan elaka tungor.” Ps.31:21)

Det finns ingen större kraft mitt i skulden än Jesu försoningsverk och blodets kraft. Det här utgör skyddet mot alla djävulens och det egna jagets anklagelser. Den som förlitar sig på Jesus kan även då antastad av samvetets anklagelser fastän skyldig och illa syndat, Jesu blods kraft är ännu större.

Denna nåd är oförtjänad. Den grundar sig på Jesu död på korset. På Golgata kors fösonade Jesus våra synder i sin egen kropp och sitt blod. Då lades en obrutbar grund för människan. Varje människa som förlitar sig på xxx försoningsverk, får vara Guds barn på väg till himmelen. Om bara den medvetenheten shänke djupt i vårt

hjärta. Frälsningens tyngdpunkt är inte i mina egenskaper utan i Frälsarens.

Tron är ett medel som griper tag i denna försoning. Här är det inte frågan om trons styrka eller svaghet, utan viktigt är trons mål, den korsfäste Kristus.

Erkki Leminen skriver i sin dikt Vid Korset: Vid korset stengrunden håller, nåden beskyddar fall i hemska hål. Denna nyhet förkunnas av Medialähetys Sanansaattajat tillsammans med samarbetspartner i radio, i satellitTV, i nätet och i mobilapplikationer.

TEXT: MARKO PIHLAJAMAA,
PERSONALCHEF, MISSIONSORGANI-
SATIONEN BUDBÄRAREN
("MEDIALÄHETYS SANANSAATTAJAT")

BILD: ARI SUOMI
(ÖVERS. GÖRAN HEVA)

(ÖVERS. SONJA RANKINEN)

Adressen: Kajsaniemigatan 13 A 4. vån.
00100 Helsingfors

Telefon 09 668 9550

E-post: sti@sti.fi
fornamn.efternamn@sti.fi

Hemsida www.sti.fi

Bank

Danske Bank
FI74 8000 1100 5642 45, BIC: DABAFIHH
Nordea
FI66 1555 3000 1169 14, NDEAFIHH

Annställda

generalsekr. Jari Rankinen (045 359 7772)
forskare Timo Eskola
sekreterare Kirsi Kuru

Teologiskt forsknings- och skolningscentrum.

Församlingsbesök, lektioner, bibliotek och läsesal.

Öppet under perioderna kl. 9–19.

Styrelsens ordförande

verksamhetsledare Tom Säilä, Sley

Medlemsorganisationer

Missionsföreningen Säningsmannen, Länsi-Suomen Rukoilevaisten Yhdistys (Bedjarörelsen i Västra Finland), Finlands ev.luth. Student- och Skolungdomsmission, Radiomissionsorganisationen Budbärarn, Finlands ev.luth. Folkmission, Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys, Finska Bibel-institutet, Sv. Luth. Evangeliföreningen i Finland, Laestadiernas Fridsföreningars Förbund

Finansieras av frivilliga bidrag. Medlemsavgift för understödande medlemmar: 40 €/år (studerande 10 €, kollektiv 100 €). Bokgåvor, understöd och testamenten mottas med tacksamhet.

Insamlingstillstånd i Finland RA/2018/904: 1.1.2019-31.12.2020.

Publicerar den teologiska tidskriften *Iustitia*. Informationsbladet *Hörnstenen* (*Kulmakivi*) sänds till understödande medlemmar.

ISSN 2243-075X (Print), ISSN 2243-0768 (Online)

TEOLOGISKA
INSTITUTET I FINLAND
KAUSANIEMIGATAN 13 A
00100 HELSINGFORS

ANSLUTNINGEN BUDBÄRAREN

PÄRMBILD: N.T.WRIGHT PÅ DE TEOLOGISKA
STUDIEDAGARNA (SARI SAVELA)

BAKBILD: SNÖ OCH SOL
(MINNA RANKINEN)